

แผนกลยุทธ์ธรรมาภิบาลการจัดการศึกษาพยาบาลในสามทศวรรษหน้า

รองศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์

คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

ข้อตกลงเบื้องต้น

การนำเสนอกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ ในการรังสรรค์/ยกเครื่อง/หรือปรับ การจัดการศึกษาพยาบาลนั้น จำเป็นจะต้องให้ความเชื่อเบื้องต้นไว้เป็นอันดับแรก หากพิจารณาจุดตั้งต้น หรือความเชื่อแล้วจะสามารถสร้างความเข้าใจและติดตามการเสนอแผนได้ดียิ่งขึ้น

ข้อตกลงที่ 1 : การศึกษาไทยต้องมีการปฏิรูป :

โครงการ “การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์” หนึ่งในกิจกรรมเนื่องในโอกาสครบรอบ 50 ปี ของธนาคารกสิกรไทย ได้ทำการศึกษาและ รวบรวมความคิดข้อมูลจากกิจกรรมและข้อเท็จจริงที่ได้จากคนไทยทุกหมู่เหล่า จึงได้นำเสนอข้อบังคับพบในการประชุมสัมมนาการศึกษาในวันที่ 26 มกราคม 2539 (สิปพนนท์ เกตุทัต, 2539 เล่ม 1) ได้เสนอข้อสรุปดังนี้

...ในขณะที่ประเทศไทยเติบโตทางเศรษฐกิจสูง ก็มีภาวะวิกฤตทางสังคมและสิ่งแวดล้อม หากไม่มีการปฏิรูปการศึกษา จะไม่ใ้มนำสังคมไทยไปสู่อนาคตที่พึงประสงค์...ปัญหาการศึกษา ซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศได้ถูกละเลย จนถึงเป็นความเพิกเฉยและความซาซึนของพวกเขาทุกคน...กระบวนการธรรมาภิบาลปัญหาเพื่อพัฒนาประเทศ ต้องเริ่มที่การชักชวนให้คนไทย

หันมาคิดเรื่องการศึกษากันอย่างจริงจัง

...เทคโนโลยีสารสนเทศให้เสรีแก่มนุษย์เพิ่มขึ้นทั้งเสรีภาพในการบริโภค เสรีภาพในการให้ข่าวสาร เสรีภาพในการศึกษาแล้วเรียนและที่สำคัญยิ่งคือ “เสรีภาพในการกำหนดวิถีชีวิตของตนเอง”...เช่นเดียวกับสายธารพัดมาทั้งสิ่งดีและสิ่งปฏิญูลลละเคล้ากันมา กระแสโลกาภิวัตน์ที่กำลังหลั่งไหลไปสู่สังคมต่าง ๆ ทั่วโลกก็มีทั้งคุณและโทษจันนั้น...

...โลกในอนาคตจึงไม่ใช่โลกที่จะประชันกันด้วยกำลังอาวุธแต่จะเป็นโลกที่ประชันกันด้วยปัญญา ประเทศใดที่มีกำลังปัญญามากก็ย่อมมีหนทางสร้างฐานะในเวทีโลกได้มาก...

...ตนมีความสุข ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติ สิ่งแวดล้อมยั่งยืน คือสิ่งที่ต้องมีควบคู่ไปกับความเป็นปึกแผ่นมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ

...การศึกษาไทย...ทางสู่สังคมแห่งปัญญาและการเรียนรู้เพื่อความก้าวหน้ามั่นคงของลูกหลานไทยในอนาคต...สังคมไทยในอนาคตพึงเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และคนไทยในอนาคตจึงมีปรัชญาชีวิตร่วมกันว่า ชีวิตที่มีความสุขคือ “ชีวิตที่มีการเรียนรู้”...โลกของการเรียนรู้ก่อปรด้วยสิ่งต่าง ๆ รอบตัวมนุษย์ ดังนั้นการศึกษาจึงมิใช่

เป็นเพียงเรื่องของโรงเรียนเท่านั้น...

...ในที่สุดแล้วเป้าหมายของการศึกษาในอนาคตคือ การสร้างความสมดุลให้แก่สังคม ให้คนไทยมีความพอดีระหว่างการพัฒนาและการพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ในชีวิต เพื่อสังคมที่สงบสุขและจริงจังยืน

ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี กล่าวไว้ในหนังสือ ปฏิรูปการศึกษาไทย (2539 : 1) ว่า

“การปฏิรูปการศึกษา หรือการยกเครื่องทางปัญญาเพื่อให้เกิดการอภิวัฒน์ การพัฒนาคนเป็นยุทธศาสตร์หลักที่จะนำสังคมไทยออกจากวิกฤตการณ์ไปสู่ความเจริญอย่างแท้จริง

คนไทยทุกคน ในทุกส่วนของสังคม ควรทำความเข้าใจ และร่วมปฏิรูปการศึกษา

ถ้ามีเงิน ต้องเปลี่ยนเงินเป็นปัญญา ให้มากที่สุดเพราะปัญญา คือ ธรรมที่งอกงาม

ศานติภาพจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อสังคมเป็นสิ่งคนเรียนรู้อย่างแท้จริงและมีปัญญาเป็นยานและญาณ”

ข้อความที่น่าคิดจากศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี ตอนหนึ่ง (2539 : 2-3) คือ

“การปฏิรูปการศึกษาไม่ได้แปลว่าสิ่งที่ทำมาแล้วไม่ดีแต่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยรวดเร็วทำให้เกิด **ภาวะใหม่ แห่งการพัฒนา ประดุจลูกไก่ที่เติบโตในไข่ หรือเด็กที่อยู่ในมดลูกของแม่เมื่อโตเต็มไข่หรือเต็มมดลูกของแม่แล้ว ก็ถึงเวลาที่จะต้องกระแทะเปลือกไข่ หรือออกจากมดลูกแม่ไปสู่ภาวะใหม่ เพื่อเติบโตต่อไป ไม่ได้แปลว่าเปลือกไข่หรือมดลูกของแม่ไม่ดี แต่**

ถ้าลูกไก่หรือลูกคนที่เติบโตมากขึ้น ๆ ยังอยู่ในภาวะเก่า คือฝังอยู่ในไข่หรือมดลูก ก็จะตายเพราะความบีบคั้น ความบีบคั้นที่เกิดจากการเจริญเติบโตของตัวเอง

บัดนี้สังคมไทยได้เติบโตมาถึงภาวะใหม่ที่จะต้องมีการยกเครื่องทางปัญญา เพื่อการเติบโตในสถานการณ์ใหม่แล้ว

การยกเครื่องทางปัญญา หมายถึง การสร้างความเข้มแข็งทางปัญญา ในทุกส่วนของสังคมอย่างก้าวกระโดดรวดเร็ว

ถ้าคนไทยร่วมมือกันทำการปฏิรูปการศึกษา หรือยกเครื่องทางปัญญาให้สำเร็จ ก็จะทำให้เราสามารถจัดระบบการดำรงชีวิตร่วมกันได้อย่างสมดุล ทั้งทางเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม สิ่งแวดล้อม การเมือง และการพัฒนาสถาบันต่าง ๆ ทางสังคมอันจะนำไปสู่การเป็นสังคมที่มีสันติสุขเพื่ออนาคตของลูกหลานของเรา”

จากข้อความข้างต้น แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนแล้วว่าการศึกษาไทยในระดับต้น คือ มัธยมศึกษาตอนปลายลงไปถึงอนุบาล จะต้องปฏิรูปอย่างเร่งด่วนแล้ว และต้องกระทำอย่างรวดเร็ว ต้องร่วมมือกันทุกคน การปฏิรูปการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะรอการปฏิรูปในระดับมัธยมศึกษาไม่ได้ จะต้องดำเนินการไปพร้อมกันแล้วจะถึงเป้าหมายอันเดียวกัน

ข้อตกลงที่ 2 : อุดมศึกษาไทยต้องปฏิรูป :

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรีได้เสนอ **“หลักการและยุทธศาสตร์การปฏิรูปอุดมศึกษาไทย”** ต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อเดือนมกราคม 2539 โดยมีใจ

ความตอนหนึ่งว่า : (เอกสารอัดสำเนา, 2539)

ในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าด้าน การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศของโลก ได้ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของประชาคมโลก ทำให้มีการเชื่อมโยงถึงกันได้โดยเร็ว ขณะเดียวกันก่อให้เกิดสังคมใหม่ที่มีการแข่งขันสูง และมีแนวโน้มรุนแรงยิ่งขึ้นในท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นไปดังกล่าว ความได้เปรียบ เช่น ความรู้ ความสามารถของประชากร เทคโนโลยีที่ก้าวหน้า ทันสมัย การรู้จักเลือกใช้และธำรงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนจรรยาบรรณวิชาชีพ ประเทศจะทำให้สามารถก้าวสู่กระแสความเปลี่ยนแปลงได้อย่างมั่นคงและรู้เท่าทัน

การอุดมศึกษานั้นเป็นกลไกหนึ่งของประเทศ มีหน้าที่ผลิตกำลังคนระดับสูงเพื่อการพัฒนาประเทศ เพราะอุดมศึกษาเป็นแหล่งรวมวิทยาการ หลากหลายแขนง เป็นแหล่งสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ เสริมสร้างความสามารถในการค้นคว้า วิจัยตลอดจนเป็นศูนย์รวมของนักวิชาการที่มีความรู้ ความสามารถในแขนงต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก

อุดมศึกษาจึงไม่อาจหลีกเลี่ยงพันธกิจอันสำคัญที่พึงมีต่อประเทศไปได้ ...อุดมศึกษาควรจะต้องเข้ามามีบทบาทในการเพิ่มความเข้มแข็งของสังคมไทย โดยสร้างขีดความสามารถทั้งในด้านการร่วมมือและแข่งขัน ตลอดจนจนสร้างดุลยภาพระหว่าง การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม...

จากข้อความดังกล่าวบ่งชี้ชัดเจนว่า อุดมศึกษาต้องปฏิรูปการจัดการศึกษา ในสถาบัน การศึกษาทุกระดับต้องปฏิรูป การจัดการศึกษา

ในทุกสาขาอาชีพต้องปฏิรูปเช่นกัน

ข้อตกลงที่ 3 : การปฏิรูปต้องกระทำอย่างรวดเร็ว :

ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอาน ได้เขียนไว้ในบทนำของหนังสือ ศตวรรษที่ 21 : แนวคิดปฏิรูปการศึกษาไทย (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2535 : 12-13) ใจความตอนหนึ่งว่า : ปรากฏการณ์สำคัญประการหนึ่งที่เกิดขึ้นในทุกสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ คือ การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ประเทศที่จะก้าวมันทันโลก หรือก้าวล้ำนำโลก จะต้องมีการปรับปรุงระบบ และกระบวนการด้านต่าง ๆ อย่างขนานใหญ่ ในลักษณะ “การปรับรูป” (Re-engineering) การปฏิวัติ (Re-inventing) หรือ “การปฏิรูป” (Reform) ในการเตรียมตัวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ได้ มีบทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะจากบุคคล กลุ่มบุคคล และหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน เรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ ให้มีการ “ปฏิรูป” โดยไม่ชักช้า ที่พูดถึงกันมากที่สุดคือการปฏิรูปการเมืองและปฏิรูปการศึกษา

ไม่เคยมียุคใดสมัยใดที่การศึกษาจะได้รับการสนใจอย่างกว้างขวางเท่าปัจจุบันนี้ หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการศึกษาโดยตรงก็เห็นพ้องต้องกันถึงความจำเป็นที่จะต้องปฏิรูปการศึกษา หน่วยงานเอกชน บัณฑิตบุคคล และสื่อมวลชน ก็ประสานเสียงเรียกร้องให้มีการปฏิรูปการศึกษาเช่นกัน คำถามหลักเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษามี 3 คำถาม คือ ทำไมถึงต้องปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูปอะไร และปฏิรูปอย่างไร

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2535 : 17-19) ได้กล่าวย่อในเรื่องความเร่งด่วนของการปฏิรูปการศึกษา โดยได้กล่าวไว้ว่า

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ระบบการศึกษาภายในมีปัญหา 3 ด้าน ได้แก่ ด้านระบบการศึกษา ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และด้านบริบทสภาพแวดล้อมขององค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีผลต่อการศึกษา ปัญหาเหล่านี้ที่สัมผัสได้ง่าย ๆ เช่น

- ปัญหาการเรียนการสอนในระบบห้องจำ

- ปัญหาการศึกษาที่ไม่มีความเป็นท้องถิ่น

- ปัญหาการปลูกฝังแนวคิดและค่านิยมที่ไม่ถูกต้องให้คนในสังคม

- ปัญหาค่านิยมของคนไทย คนส่วนใหญ่จะไม่มีความเอาใจใส่ต่อการศึกษาอย่างแท้จริง

- นอกจากนี้แล้วสภาพแวดล้อมของสังคมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ยังไม่เอื้ออำนวยให้เกิดหนทางแห่งการเรียนรู้ของคนในสังคม

ปัญหาเหล่านี้ล้วนมีผลกระทบต่อการศึกษาของไทยในทุกระดับ การปฏิรูปการศึกษาให้ครอบคลุมทุกด้านจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศอย่างสมบูรณ์แบบทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจของคนในประเทศ ตลอดจนความเจริญรุ่งเรืองทางวัตถุ อันเป็นการสร้างชุมทรัพย์ทางปัญญา ที่พร้อมจะไหลไปในชีวิตของบุคลากรของประเทศแต่ละบุคคลให้กลายเป็น “ศิษย์” ที่มีคั้งทางปัญญา และสามารถนำมาใช้พัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองอย่างมั่นคงและยั่งยืน

ข้อเขียนของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้นต่างกล่าวเน้นถึงความเร่งด่วนของการปฏิรูปการศึกษาไทยทุกระดับ ด้วยความร่วมมืออย่างจริงจังของทุก ๆ คนในประเทศไทย

ข้อตกลงที่ 4 : การศึกษาพยาบาลต้องปฏิรูปอย่างรวดเร็ว :

ได้มีการสัมมนาเกิดขึ้นที่สำคัญ คือ การสัมมนาการจัดการศึกษาพยาบาล โดยสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ เมื่อปี 2521 โดยได้มีข้อสรุปเชิงนโยบายการพัฒนาเพื่อปรับการศึกษาพยาบาลขึ้นพื้นฐานให้เป็นระดับปริญญาตรีทั้งหมดทั่วประเทศ พร้อมกับเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา (สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ, 2521) ปัจจุบันการพัฒนานี้ก็จริงแล้ว ต่อจากการสัมมนาครั้งนี้ได้มีการสัมมนาขึ้นอีกหลายครั้งที่เน้นการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา คือ การประชุมพยาบาลแห่งชาติครั้งที่ 6 (พ.ศ. 2522) การทำงานของอนุกรรมการการศึกษาพยาบาลซึ่งแต่งตั้งโดยกรมการการศึกษาแห่งชาติ ปี 2524 และได้กำหนดแนวนโยบายเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการจัดระบบการศึกษาพยาบาล ทำให้เกิด “คณะกรรมการควบคุมและประสานงานการศึกษาพยาบาล” ขึ้นใน พ.ศ. 2524 ที่ทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งได้ทำหน้าที่ด้านการควบคุมมาตรฐานการศึกษาพยาบาลมาโดยตลอด การสัมมนาครั้งสำคัญที่บ่งชี้จุดสำคัญของการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน คือ การสัมมนาพยาบาลศึกษาแห่งชาติครั้งที่ 1 ในปี 2531 ซึ่งได้ระบุดัดทั้งปัญหาและแนวทางแก้

ปัญหา แต่ดูเหมือนจะไม่ได้ดำเนินการตามข้อเสนออย่างจริงจังและอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีการหยุดชะงักไป เมื่อมีการสัมมนาพยาบาลศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 2 ในปี 2537 ก็ได้มีข้อเสนอในแนวทางปฏิบัติเดิมเกิดขึ้นอีก อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงในการจัดการศึกษาพยาบาลของไทยก็ไม่ได้เกิดขึ้นอย่างจริงจังพร้อมกันทั้งประเทศ

ข้อคิดที่น่าสนใจ จากรองศาสตราจารย์ ดร.ละออ หุตางกูร (สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย, 2539 : 108-109) ได้กล่าวว่า ความเชื่อซึ่งเข้าในการพัฒนาการศึกษาพยาบาลโดยเฉพาะด้านบัณฑิตศึกษาในวิชาชีพการพยาบาล จะให้ผลเป็นการถอยหลังของวิชาชีพ ท่างกลาง กระแสการพัฒนาทางวิชาการและการอุดมศึกษาของสังคมที่ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว การกล่าวเช่นนี้ตีความถึงความจำเป็นต้องมีการพัฒนาการศึกษาพยาบาลอย่างรวดเร็วนั่นเอง

ในการประชุมพยาบาลแห่งชาติครั้งที่ 9 ในปี พ.ศ. 2534 เรื่อง "การพยาบาลในทศวรรษหน้า" ได้มีบทอภิปรายและการเสนอบทความที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในทศวรรษหน้า (หมายถึง พ.ศ. 2534 ถึง 2544) รองศาสตราจารย์ ดร.ละออ หุตางกูร ได้เสนอไว้อย่างชัดเจนถึงความจำเป็นต้องปฏิรูประบบการจัดการศึกษาพยาบาลของไทย

ข้อคิดข้างต้นย่อมประจักษ์แล้วว่า การศึกษาพยาบาลของไทยจำเป็นต้องได้รับการจัดปรับเพื่อให้ก้าวทันโลก และก้าวล้ำโลกต่อไป

ข้อตกลงที่ 5 : คำจำกัดความของคำที่ใช้ :

กลยุทธ์ หรือ ยุทธศาสตร์ มาจาก "Strategy" และแผนกลยุทธ์ คือ "Strategic Plan" เป็น

แผนระยะยาวที่มีแผนกิจกรรมชัดเจนเพื่อให้สำเร็จผลในเวลาที่กำหนด โดยอาจมีแผนสั้น ๆ เข้ามาประกอบด้วยได้

รังสรรค์/ปรับหรือ/ปฏิรูป ล้วนมีความหมายคือ จัดปรับใหม่นั้นเอง คำที่คู่กันคือ Re-engineering นั้นเอง คำอื่น ๆ ที่มีความใกล้เคียง คือ การปฏิรูปรังสรรค์ (Re-inventing)

การจัดการศึกษาพยาบาล มีความหมายรวมทั้งระบบของการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการและด้านการบริหาร

ดังนั้นความหมายทั้งหมดของบทความนี้คือ การวางแผนระยะยาวเพื่อความสำเร็จในการปรับรื้อระบบการจัดการศึกษาพยาบาลของไทย ซึ่งมีความหมายตรงกับการปฏิรูปการศึกษานั้นเอง โดยมุ่งที่การจัดการศึกษาพยาบาลในบริบทไทย

ข้อตกลงที่ 6 : จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาพยาบาล :

การจัดการศึกษาวิชาชีพโดยทั่วไป มีจุดมุ่งหมายสำคัญ 2 ประการ กล่าวไว้โดย ละออ หุตางกูร (สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ, 2536 : 85) คือ

1. การผลิตทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้บริการแก่สังคมในแต่ละสาขาวิชาชีพให้มีประสิทธิภาพและมีจำนวนเพียงพอ
2. จุดมุ่งหมายในการพัฒนาวิชาการ เพื่อการก้าวทันโลกของวิชาชีพ โดยเฉพาะการจัดการศึกษาวิชาชีพ ในสถาบันอุดมศึกษาจะต้องมุ่งความเป็นเลิศทางวิชาชีพของตน ตามหน้าที่และนโยบายการศึกษาของสถาบัน

เมื่อพิจารณาถึงการจัดการศึกษาพยาบาลที่จะดำเนินต่อไปถึงศตวรรษที่ 21 (ค.ศ. 2000-

2099) จุดมุ่งหมายก็ต้องขยายออกไปอีกคือ

3. เพื่อเป็นผู้นำในการจัดการศึกษาพยาบาลของเอเชียและแปซิฟิก

4. เพื่อยืนหยัดอยู่ในวิชาชีพการพยาบาลของโลกได้อย่างทัดเทียมกับประเทศระดับแนวหน้าแห่งวิชาชีพการพยาบาล แข่งขันได้กับนานาชาติ

ในส่วนของการจัดการศึกษาเพื่อประกอบวิชาชีพการพยาบาลนั้น จุดมุ่งหมายจะลึกลงไปดังนี้

1. เพื่อให้สามารถประกอบวิชาชีพการพยาบาลได้อย่างอิสระคือ ดำเนินกิจการของตนเองได้ โดยใช้ความรู้ความสามารถของศาสตร์การพยาบาล

2. เพื่อสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และ “มุ่งก้าวมันรู้ทันโลก” สร้างความเข้มแข็งทางปัญญา มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตและดำรงชีวิตในสังคมอย่างผสมผสานกับสิ่งแวดล้อมในทางสร้างสรรค์

3. เพื่อให้สถาบันการศึกษาพยาบาลของไทยเป็น “สังคมแห่งปัญญาและการเรียนรู้”

ข้อตกลงที่ 7 : บุคลากรพยาบาลทุกคนร่วมใจกันสร้างสรรค์ :

ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี ได้กล่าวไว้ว่า วัตถุประสงค์ 3 ประการของการปฏิรูปการศึกษา (2539 : 9) คือ

1. เป็นการศึกษาเพื่อคนทั้งมวล (Education For All)
2. สังคมทั้งมวลเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All For Education)
3. เป็นการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาทั้งมวล (Education For All Problems)

ข้อเสนอนี้ตรงกับข้อเสนอปฏิรูปการศึกษาไทย (สีปนนท์ เกตุทัต, 2539 : 3-5) ที่ว่าจะต้องมีการปฏิรูประบบการจัดการ โดยเปิดโอกาสให้ความริเริ่มของฝ่ายต่าง ๆ ได้แตกหน่อ

เติบโตทุกฝ่าย ทุกรูปแบบขององค์กรจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงาน โดยได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสมจากรัฐบาล แนวปฏิรูปในส่วนนี้ มุ่งเป็นการรื้อปรับระบบการจัดการศึกษา ให้เน้นการบริหารการศึกษาโดยกลุ่มสถานศึกษาและชุมชนดังข้อความที่ว่า “ระบบการศึกษาเพื่ออนาคตต้องไม่เป็นระบบที่รวมศูนย์ความรู้และการบริหารจัดการ แต่จะเป็นระบบที่ทุกกลุ่มทุกจุดมีโอกาสพัฒนาการเรียนรู้และเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สามารถเชื่อมต่อกันกระจายอยู่ทั่วทุกท้องถิ่นของประเทศโดยไม่ได้มีศูนย์กลางอยู่ที่ใดที่หนึ่งเพียงที่เดียว”

จะเห็นได้ชัดแล้วว่า การรังสรรค์การจัดการศึกษาพยาบาลด้วยกลยุทธ์ใด ก็ตามย่อมประสบความสำเร็จไม่ได้ หากบุคลากรพยาบาลทุกคนไม่ถือเป็นที่และความรับผิดชอบ ทุกคนทุกจุดจะต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง กลยุทธ์ต่าง ๆ จึงจะได้ผลตามความมุ่งหวัง

ข้อตกลงที่ 8 : ทุกส่วนประสานเพื่อการสร้างสรรค์ :

การรังสรรค์หรือการปรับรื้อระบบนั้นจำเป็นต้องมีการประสานกันทุกส่วนที่เกี่ยวข้องนั่นคือทุก ๆ จุดที่เป็นองค์ประกอบของการจัดการศึกษาพยาบาลจะต้องร่วมงานเชื่อมประสานกันได้ด้วยดี การทำงานเพื่อการรังสรรค์จะต้องเริ่มได้ทุกจุดพร้อมกัน โดยไม่ต้องมีการคอยจุดใดจุดหนึ่ง หรือจุดใดจุดหนึ่งเริ่มต้นไปก่อนได้เมื่อพร้อมแล้วจุดอื่น ๆ ก็จะไปปรับ หรือสร้างใหม่เป็นต้นแบบของการรังสรรค์ แผนแม่บทที่จะพัฒนาขึ้นจะเป็นแผนแม่บทระดับชาติ และแยกย่อยเป็นแผนแม่บทย่อยต่อไปเป็นลำดับ

ข้อตกลงทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกันขึ้นต้นเพื่อติดตามข้อเสนอนี้เป็นลำดับต่อไป